

Danske børn: Mor er den tredjestørste inspirationskilde til læsning

Det er særligt mor, der inspirerer børn og unge til at læse. Mor ligger nemlig i top 3 på listen over inspirationskilder til læsning kun overhalet af film og venner. Det viste den hidtil største undersøgelse af børns læsevaner, som blev offentliggjort i september 2017. En kvalitativ opfølgning på undersøgelsen, der går bag tallene, giver svar på, hvad der betyder noget for børns læsekultur i 6. klasse. Tænk tanken Fremtidens Biblioteker står bag undersøgelseerne, som præsenteres i dag på en konference i København.

Rapporten 'Børns læsevaner 2017: Overblik og Indblik' udkommer 28. februar 2018. Rapporten består af hovedresultater fra den landsdækkende kvantitative undersøgelse 'Børns læsning 2017 – en kvantitativ undersøgelse af børns læse- og medievaner i fritiden', der blev udgivet elektronisk i september 2017, og den kvalitative opfølgning "Indblik i børns læsning – en kvalitativ undersøgelse af børns læse- og medievaner i fritiden".

Børn læser mindre i fritiden, end de gjorde i 2010, og de bruger mere tid på streamingtjenester, spil og sociale medier. Faldet i læsning er størst mellem 5. og 6. klasse. "Læselysten falder omkring 5. klasse, og det er også deromkring, vi som voksne giver børnene mere frihed. Både i forhold til at komme rundt og hvad de bruger deres fritid på. Men fordi man selv kan tage bussen og er hurtig på mobilen, betyder det ikke nødvendigvis, at man selv finder frem til gode læseoplevelser", siger ph.d. Stine Reinholdt Hansen, som er en af forskerne bag undersøgelseerne af børns læse- og medievaner.

Mor har stor betydning for børns læselyst

De fleste børn, der angiver, at de læser jævnligt, læser, fordi voksne tager initiativ til det, eller fordi voksne hjælper dem ind i en læsekultur. Her spiller mor en afgørende rolle, fordi hun giver den vejledning og inspiration, som de adspurgte sjetteklassesbørn ellers giver udtryk for, at de mangler. "Læselyst kommer ikke af sig selv. Børn skal inviteres ind i en læsekultur af voksne omkring dem. Det handler både om at skabe gode rammer og rum for børns læsekultur, men også at vi engagerer os og præsenterer børnene for nogle gode læseoplevelser – også når de bliver større. Vores undersøgelse peger på, at mor spiller en vigtig rolle ifølge børnene. Men undersøgelsen peger også på, at andre voksne omkring børnene som skolelærere og biblioteksansatte kan have en vigtig rolle", forklarer Henriette Romme Lund fra Nationalt Videncenter for Læsning, der er en af forskerne bag den kvalitative opfølgning.

Det er ikke kun mors opgave

Hos Tænk tanken Fremtidens Biblioteker mener projektleder Lisbet Vestergaard, at det er en fælles opgave at hjælpe børn ind i en læsekultur. "Hvis vi ønsker, at børn skal bevare og udvikle en læsekultur ved siden af alle de andre muligheder, de har i fritiden, så kræver det en særlig indsats og nye strategier for, hvordan vi gør det. Især når vi taler om de lidt større børn, er der behov for at arbejde sammen om at styrke læsekulturen. Der er ingen tvivl om, at bibliotekerne skal spille en større rolle, og det bør blive i en langt mere opsøgende og samarbejdende indsats," forklarer hun.

For yderligere information om undersøgelsen:

Henriette Romme Lund
Faglig konsulent, Nationalt Videncenter for Læsning
hrlu@ucc.dk
41 89 71 86

Stine Reinholdt Hansen
Ph.d., Læremiddel.dk
srha1@ucl.dk
40 42 63 87

For information om projektet og bibliotekernes rolle:

Projektleder Lisbet Vestergaard, Tænk tanken Fremtidens Biblioteker
lv@fremtidensbiblioteker.dk
22 58 09 12

FEM CENTRALE PUNKTER OM BØRNS LÆSNING FRA RAPPORTEN

1. Børn læser generelt mindre i fritiden, viser udviklingen i perioden 2010-2017. Samlet er der sket et fald på 5 procentpoint (fra 61 % til 56 %) i antallet af børn, der læser mindst flere gange om ugen.
2. Børns tre primære inspirationskilder til læsning er: Film, venner og deres mor.
3. De fleste børn, der har angivet, at de læser jævnligt, gør det, fordi voksne tager initiativ til læsningen, eller fordi voksne har hjulpet dem ind i en læsekultur, der gør, at de har lyst til at læse.
4. De fleste børn oplever, at det kræver en særlig indsats og udholdenhed at læse litteratur.
5. Flere børn opfatter bogen som et lidt gammeldags og langsomt medie. Alligevel foretrækker mange den fysiske bog, når de skal læse længere tekster.

Om rapporten

Rapporten 'Børns læsevaner 2017: Overblik og indblik' udkommer 28. februar 2018. Rapporten består af hovedresultaterne fra den landsdækkende kvantitative undersøgelse samt den kvalitative opfølgning.

Den landsdækkende undersøgelse 'Børns læsning 2017 – en kvantitativ undersøgelse af børns læse- og medievaner i fritiden' (Hansen, Gissel & Puck, 2017) blev udgivet elektronisk i september 2017. 8.721 børn har deltaget i undersøgelsen.

Undersøgelsen 'Indblik i børns læsning 2017 – en kvalitativ undersøgelse af børns læse- og medievaner i fritiden' er foretaget i efteråret 2017 af Stine Reinholdt Hansen, Læremiddel.dk, og Henriette Romme Lund, Nationalt Videncenter for Læsning. Undersøgelsen går i dybden med nogle af resultaterne fra den

kvantitative undersøgelse. Datagrundlaget for denne undersøgelse bygger på interviews med 28 børn. Børnene gik alle i 6. klasse, fordi den kvantitative undersøgelse viser, at børns lyst til at læse i fritiden typisk falder markant på dette tidspunkt, og samtidig viser tallene, at børns brug af digitale medier stiger med alderen.

Begge undersøgelser er en del af projektet 'En generation af stærke læsere: Greb til læselyst', som Tænk tanken Fremtidens Biblioteker sammen med Københavns Biblioteker, videncentret Læremiddel.dk og Nationalt Videncenter for Læsning står bag. Projektet er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, Edith & Godtfred Kirk Christiansen's Fond og Danmarks Biblioteksforenings Fond.

Citater fra undersøgelsens kvalitative interviews med børn i 6. klasse

Om mor som inspirator

Interviewer: Snakker du med bibliotekaren? *"Nej, så er det bare mest min mor, jeg snakker med, fordi hun ved meget om min stil og sådan noget"* (s.55)

"[...] pludselig så begyndte jeg faktisk at læse et okay stykke ad gangen og begyndte at kunne lide at læse. Det er måske lidt min mors drøm, at jeg godt kan lide at læse, fordi det kan hun godt selv. Altså min mor er bare en læser. Hun læser hver dag, hver gang hun ikke har noget at lave, så læser hun og drikker kaffe og alt det der."(s.42)

Om fars rolle

"Min far læser ikke så meget. Han læser mest nyheder og sådan noget, men han læser ikke så meget bøger-bøger. Han kommer ikke hen og siger "denne her vil jeg gerne læse", han tænker bare... Så sidder han og kigger lidt på telefonen og lidt rundt omkring, og så læser han lidt der og der og der. Han har også læst det, han skal i sit liv." (s.43)

Om mors rolle ifht biblioteksbesøg:

"Jeg har min mor med [...] Det er altid hende, der spørger, om jeg vil med på biblioteket, og så siger jeg ja."(s.53)

"Da jeg var lille, så gik jeg på det, det dér samme bibliotek som hende (mor, red.), fordi der var en legeplads og sådan noget inden i det, ikk? Og så nu, så går min mor der måske en gang om måneden, hvor jeg ikke er med, og så henter hun for eksempel en bog til mig, og så spørger hun, om jeg gerne vil læse den." (s.53)

Om at læsning af bøger kræver en særlig indsats

"Altså i starten plejer de at være kedelige, men i slutningen så begynder de at blive sjove. Sådan synes jeg altid, at jeg har det med bøger." Interviewer: At de er kedelige i starten? *"Ja, og så trækker de mig med længere."* Interviewer: Hvordan kan det være, at du bliver ved? *"Jeg tror, det har meget at gøre med svømning, fordi nogle gange, når man svømmer, så tænker man: "Arh, hvor er det kedeligt." Og når man så kommer længere ind i programmet, så tænker man "det er sgu da meget sjovt, det her.""*(s.40)

